

tama, vahete vahel haaras ta tema sülele ja kandis. Mingil viisil said nad siiski edasi, kuigi aeglaselt — ning pääsesid surma-
suust.

Kul kann nad niivõisi edasi kahest, ei teadnud Nick, aga mõnematid nägid asjandi-
tena ja isa meeter, mille nad ära hülanud, mil-
milina. Aga viimaks saabus betk, kus tüd-
rukul nõrkas lõplikult jõud, ta kumistas, ja
seisma ega suutsid liigutada jalgu. Nick
hoidis ta õmbert kinni ja hõõdis ühtlugu
tema nime. Janet haaras mõlemate kätega
mehest kinni ja surus oma näo vastu ta
lambanahaast kasakat. Nick rääkis temaga
kogu aeg, katusa teda isastuuta juugusta-
vate sõnadega elustada ja tundis, kuidas ta
tõelis pea. Tihedas hämaruses võis ta veel
näha tema kahvatut nägu.

„Ma — ei — jaksa —“ kogeles tüdruk
vaevalt kuuldaava hääleka.

„Nick aitas neid sõnu rõhkem. Kui kuul-
lis, ja siis palus ta sõnamõnikult:

„Te peate! Armas laps, te peate edasi
minema!“

Selle meelituseõna juures tundis Nick,
kuidas Janet temast rogevamini kinni haar-
as, ja allitades talitutamatu loomusoni-
nle, kumardas ta ja suudles teda. Ta tundis,
kuidas tüdruk vastu suudles, ja meelitu
rõõm valdas teda. Jälle hõõdis ta:

„Me ei tohi vakka seelast! Me peame li-
kuma, muidu kõlmome — —“

Janet katkestas astuda. Nick lasks õhe kä-
sivarre lauaenda, teiseaga teda toetades, ja
sundis edasi minema. Aga paari sammuga jä-
relle kumistas Janet jälle ja jäi nagu elu-
tult rippuma tema käsivarre külge.

Shervington hõõdis tema nime, tõetis
pea, suudles teda tõrniliselt, aga tüdruk ei
anud endast elumärki. Sekundi või kahe
seiste Nick, hoides õhe käsivarre tüdruku
õmber, kuni teda valdas meelitu ähastus.
Äkki tundis ta, kuidas teda selja tagant
müksalt. See oli jakk, kes tulnud hea õnne
peale edasi.

Nick võitis poore tüdruku süle, surus
end vastu kaljomüüri, ja kui loom mõbda
sammus, asetas ta Janetile selle sõlja. Jakk
jäi alul seisma, nagu ei lepika ta selle uue
koormaga, aga kestva meelituse järele sai
Nick looma jälle liikuma. Ta ise kõndis kõr-
val ning hoidis tüdruku kinni, et see ei ku-
kuka lumme ega saaks veereda kirustikku.

Tee läks õha järele, sadu tihedamaks
ja pimedus lähtunumatumaks, ent ometi
sammus loom edasi, kelle instinkt näis aja-
vat teda järele teistele kaasaastele. Nõrd
arvas Nick kuulivat hõõda, aga kui ta edasi
kuulatas, oli kõik vaikne, ja ta arvas, et
oli eaktsud. Varsti hakkas jakk nii kilrest
kõõdima, et Shervingtonil oli raske pida-
da sammus. Korraga, pärast järeut kohta, sar-
tusid nad nagu ime läbi võrdlemisi tasasele
kohale. Loom jätkas mekkspandava kiirusega
teiste jakkide juure, kes seivd õkateise
külge surudes väikesel tasandikul.

Nima-Tashi lõi Nickile õiale ja hõõdis
kõniseva häälega:

„Tüdruk, mu sõber, kus on — —“

Tuul, mis tuli viingude ning üldes läbi
mõkitateuse, neelas järgmised sõnad, aga
Shervington näitas jakile ja kuulis siis, kui-
das Nima avaldas valjusti oma kiitust. Järg-
neval sekundi vaarus keegi läbi lumme Nicki
poole ja hõõdis:

„Minu leitetar? Kas ta on kadunud?“

„Ei!“ mõrgeas Shervington vastu, „ta on
sai.“

Heiteks jäi Husky nagu maa külge nae-
lutult seisma ja vahitis teisele tihedas lum-
sajus sõnatult otsa. Sits õhmas ta midagi
arusaamatut ja pöördus kannal ringi. See
oli küll kõik muud, kui rõõmsõhõud ning
sarnane sõnne peatumuse õhkega. Aga
Nick heitis selle mõtte, kui liiga naeru-
väärse, kõrvale. Ja hindeeldes veel väita-
vast käimiseat, hõõdis ta Nima-Tashile:

„Me peame kohe laagri õies lõoma —
noor naam —“

„Pole vaja, mu sõber. Jumalad on melle
hoided. Meie lähedal on palju paremat.
Kusta ainult!“

Shervington kuulatas hime kinni pida-
des. Alul ei tahunud ta kõrva muud, kui
tuule vni ulgumise, aga kui ta mõni aeg
vakka sebusud, arvas ta kuulivat kuhu tuu-
lelil vahel nagu õngavakkõialast konkõõki
või tibeti trummi põelmat. Jät laudes, kui
kergesti võib ekkida teravasti kuulataeda,
vaatas ta küsilvalt Nima-Tashile:

„Ja — jah,“ kirjutas ta sõber, „Eks kloos-
ter, seal — —“ Ta näitas pimeduses. „Kas
see on naiste või meeste õna, ei tea ma,
aga mis sest?“ Me peame katsuma õnne.
Vaatael korral kõlmome õm väljas järaka.
Tee on vaakut kütt. Läheme küll juhul
sisse.“

Shervington oli kõhe nõus. Mõrgeas võis
kesta tuisik mitu päeva, ja kui väljas ei
saa õies lõha laagrit ega teha tuud, on nad
palju suuremas hädasõus kui kloostriks, kus
võikaid asuda talmed vihkavad laamad. Pol-
nud ju ka kindel, kas laamad õidki vaenu-
lased, sest lubtas tageli, et niisugused, kes
elavad härmises õksõiduses, õid päris rõõm-
sad, kui neile tuli keegi võdras ning tõi tea-
teid laiket välines maastmast, kuat nad ei
tea kui paljude aastate eest pagenud pü-
harmasse poika. Nii kõmberdas Nick tibet-
lasele järele jakkide juure. Lumesõjas võis
ta näha, kuidas keegi kumardus õie loo-
ma, millel lebas veel Janet Graydon. Kui
Nick lähenes, ajas kogu enese sõru, ja ta
tundis Husky. Viimane astus kõrvale ja
vaatas, kuidas Shervington võitis tüdruku
looma seilast sõlle.

„Kuhu tahate minna temast?“ küsis äk-
ki Husky.

„Tahan kanda ta kloostri,“ kirjutas Nick.

„Mis te endale õiet juhate?“ kõnendas
Husky vihaselt. „Ta astus Nicki ette ega
lasqud teda mõbda.“

Seeal lõi Shervingtonis lõketele kogu põigus, mida ta tundis noormehe vastu. „Sed on olen mina tema jaoks rohkem teinud kui teie. Mina ei jätnud teda tumme lamama, ega läinud mõnda,“ karjus ta ja lausa: „Minus see eest, va' nari!“

Selle asemel, et neidest sõnadest viha pärast marru sattuda, nagu Shervington oodanud, vaarus Husky tagasi, nagu oleks saanud näkku tugeva hoo.!

Seal taas kooris Nima-Tashi tugev hääl: „Edaa, mu sõber, muudu oleme varsti kõik jääpurkaks külmunud.“

Nima-Tashi näitas teed ja Nick järgis talle, Janet kaenlaas. Kathendilised heled, mis ta eeneft kuulnud, kostis siin üna selgesti, mingi tume ese kerkis silmade ette ja siis nägid nad nõrka valgust, mis tungis pimedusse, nagu ütu kaduv täht.

Rändurid läbisid kivise võivalluse, mis tuud läis tulaanud ja pöödelid suurde boovet, mis lämbritatud kolmet küljest ehitistega. Nõud palstis tuli, mis nad eemalt näinud, just nende ees. See tuli nähtavasti lambist, mis seisis keskmise hoonel aknal. Nima läks maha ja poolis ta koputas uksele.

Nick Shervington järgis oma kandamiga ja seisis tibetlase taga, kui see teist korda koputas. Ka nõud ei tulnud vastust, ja nad kuulsid ühetoomilist laulu, mis segunes teiste metsakute helidega. Nima-Tashi lõi kuuldavale õige vänge sõnnuõna ja ütles Shervingtonile:

„Siin näib olevat mingi suurem pidustus. Meie võime viat enne avarrka kõlmuda. Kui need pühakud end liigutavad.“

Siis tagus ta kolmandat korda, ja seekord tuli keegi. Üks kiiti lahti, ja nähtavale tuli sähvaras ning peemata nõuga pea. Alul ei teadnud Shervington, kas see oli mehe või naise nägu ja tooga-sõnnane röö ei annud ka mingit selgust. Ta kuulis, kuidas Nima rääkis nende võimatust seisu-korrast, ja kuna mõlatatusek olend eemal-uus, nõudis Nima aarades:

„Siin on metsakute paradü! Kõll meid võetakse vastu. Naised on uudisilmulikuks nagu ahtid. Kõll too vana lausub mõna hea sõna meie eest.“

Läbi lahtise ukse kostis nõud selgesti metsikut muusikat, mis õletas siin tormi kohina. Nima kuulas, lima ta põot muutus ja ta pöördus näkku sõbra poole.

„Selles kloostris on kaheksakümend pühakuid.“ Üles ta, „siin on nunnid ning laamaid. Kuula! Need on mehehääl. Ükski naine ei võt lauda nii sõgavasti. Jumalad ise teavad, mis meist nõud saab.“

Nad otsustid. Varsti tuli kuuletanud nunn lõukates tagasi, ja tinnaga ühes nell teist inimest. Kolm meist olid noored tüdrukud; neljas, paljaks astud peaga laama, kandis punast toogut, mis seatusd nii õmber kaha, et üks õig ja kaheksa paljaks jäid. Laama

rääkis Nimaga, ja siis pöördus tibetlane Shervingtoni poole.

„Anna daam nunnade hoole, kõll nemad hoolitsevad ta eest ja toovad ta tagasi meie juure.“

Shervington vaatas peemata nõgudesse, ja ta liimeti oli seigesti näha, et tal polnud pühakute vastu erilist usaldust, aga Nima ajas peale: „Meil ei jää üle muud. Sind ei lasta nunnade juure.“

„Aga kas sa usud, et võime rahuliku sõdamega siia jääda?“

„Nima-Tashi kehtias õigu. „Daam kõll, ja ka meie oleme kindlasti siin paremas seisukorras, kui väljas tuisus, kus külm-meid kergesti võtta võib. Anna aga daam julgelt nunnade hoolde. Ja oota ise siin, kuni olen loomad laama abiga paigutanud tallidesse.“

Laama tõmbas toogat paljale õiale ja läks Nimaga välja tuisku. Kaks noort nanna astusid Nicki juure, et võtta Janet. Kuna Shervington veel kõhkles, kohtusid ta pilgud ühe tüdruku omadega. Selle silmis oli maha sõbralik vaade ja kerge naeratus, mis neie ilmekla tuli, reetis, et ta sai ara teha muurest. Neude õilmunde tagu ei võinud pütuda kurjust, mõttes Nick ja andis mince-tanu noore nanna hoole. Teised ruttasid sellele appi, ja kuna nad Janet ära viisid, vaatas nabadate pilkudega tüdruk tagasi üna naeratax rahustavalt. Nick pani tanele, et see nägu, mis oli kõll niisama peemata ning kaasmata nagu teistel, oli siiski ilusam ja õrnem, kui enamikul tibeti nistest; see oli kitsam ja põsepukid polnud nii kõrged, nagu sinsete makede väikeks.

Kuna Shervington peaaegu alatoodikult seda kindlaks teki, hüüdis Husky järsk hääl vihaselt:

„Kas arvate, et te Janetil veel kunagi näha saate?“

„Ma põietan nell maha kogu selle loqu, kui nad vaid katsuvad teda kindi hoida,“ vaatas Shervington.

„See kõik on ju väga armas ning kena, aga — —“

See hetkel kõmas Nima-Tashi hääl, ja varsti oli ta kohal oma jakilajajaga ning laamaga. Nima oli nähtavasti tõstnud teie tu-ju, sest see naeris sõdamest. Nima lõi Nicki, le õiale ja hüüdis:

„Tule, sõber, siin ootab meid kuum tee, tsamba, küvi kong — kõik see on parana, kui konutada tühja kõhuga tuisuses ees.“

Laama läks ees ning näitas teed. Niman sammus taga, mis tulid teised. Nad läksid pikast kitsast kordõrisarnasest vähekkigust alla, mille põrandakivid tallatud paljude pühakute jäakadest peegeldisedaks ning ikk-kleid maha asteti. Nounaia üng õhetoomi-ne laul tuli üna lähenule ja varsti lõi nelle vastu vängit viirukistat. Siia muutus lärm äkki õige valjuks, sest nad olid jõudnud avarasse ruumi, mis kujutas nähtavasti kloostril kaevelt. Siin oli kätmas mingi põ-

dustus, sest mõlemal pool seina seisis mitmed munkade ning nunnade read. Kes põlvitaskid kinaastel palvetajad ning puudutasid laupadega maad. Shervington jäi seda nähes seisma ja otsis peaaegu karjatanud ebamatuselt, nii reabes teda see, mis hakkas korraga silma. Sees kui ta oli laasknud kalle pilkudele ringi üle palvetajate, oli üks põlvitav laama tema läheduses tõstnud pea, ja Nicki pilgud kohtusid doktor Stargardi silmadega.

Kolmeteistkümmes peatükk.

Selguslik külastusk.

Natuke nega seisis Nick nagu maa külge naelutatud ega souitud pöörata pilku mehele. Siis kummardas euraaslane nii sügavasti, et ta laup puudutas põrandat. Shervington vahtis lüksa veel tema poole ja oma pürituna kohtumises nägi ta, et mehe õlad võpivad naerust.

„Armuline Jumal!“ sosistas ta endamist, ja kui ta ümber pöördus, et minna järele Nima-Tashile ning laamale, nägi ta Hüsky silmi. Need ära kiidid krevessist ja noore me-

he näos oli miski, millest Nick õieti aru ei saanud. See tuleb vist hirmust, mõistes ta.

„Kas nägite, Graydon?“ sosistas ta ja unustas viivuks põlguse, mida tundis selle mehe vastu.

„Nägin? Mida?“ küsis Graydon ja tegi nii kukkunud näu, et Nick kohe aru sai, et see põinud loomulik.

„Ah, kui te midagi ei näinud, seda parem,“ naeris Shervington loomult ja läks Nimalle ning laamale järele, kes teda ootaskid.

Kui nad lähtunud teise vahetäiku, mis näie raiutud kaljust, juhatasti Nick ühte koonst, kus põinud muud aiaustust, kui magamis-pink, palvetaja ja väike boddha kuju. Aga ta ei pöördunud oma hõbrusele mingit tähelepanu, sest ta mõtted keerlesid ainult tolle näo ümber, mis ta näinud kloostris kaubelis. Ta katsus endale sisendada, et oit laasknud end eksitada surinadusest, kuid sõdamas teadis ta, et tal oli õigus. Nähtud torkavates silmadest oli ta selgesti lugenud, et mees teda ära tunnab, ja ta õied olid tõesti vappunud naerust.

(Järgneb.)

Marikal ei ole südant.

Arpad Berczik.

Armastasin Marikat üle kõige ja ka tema vastas mu tunnetele sügavast sõdamest. Ainult; me sattusime tihti laegi tuhlite asjade pärast tülli.

Õnneks, et Marika järele annaks. Ta ei teinud seda.

See isemeelne solvas mu edevust. Tegid otsuseks teda hirmutada ja kõnelesin loobumiseist ning lahkuminekust. Marika ei kukkunud vähimaks. Ta näis arvavat, et mul ei jätks jõudu end teinast lahti kiskuda, kuna ta junksed on nii siididelt pehmed, pilk ta mähetust silmadest nii kühkestav ja ta õrnad känd nii suudema ahvatlevad! Kui isetendlikud on ometi naised! Aga mees peab tõendama, et tema on tugevam.

Seisn juba üksel, kui viimaks sõandasin seletada:

„Marika, me ei näe üksteist ilal enam.“

„Miks mitte.“

„Sest et sul ei ole südant.“

„Miks sa arvad, et mul ei ole südant?“

„Sellepärast, et sul ei ole piisavalt infu-
wood, kes ilal ei nuta, et olugi südant, pea

seada meele!“ Nende sõnadega sammusin uksest välja.

Trepil jooksis mulle teenijate-druk järele ja palus mind tagasi tulla, preili Marika tahtvat mulle midagi öelda. Kõhklesti: mis on targem! Ära minna ja — hõppme jalle tagasi tulla, kuni jumaladust tüdruk on piisul tahtmaks mõistnud ja silki õhvatub meile armastuse hanale mõned piisavad valada!... Ygi järgneva teenijate kohe!

Põhimõtteliselt pidasin esimest taklikat õigemaks... aga milleks on põhimõtted! Ja nimelt naiste suhtes, äärmiselt ainult selleks, et naist mitte kinni pidada.

„Noh, sa tulid silki tagasi!“ võttis mind Marika naeritades vastu.

„Ainult, et sulle öelda...“

„Et sa enam ilal tagasi ei tule!“ Ta naeris, nii et ta talged hambad vädelesid.

Lõin vihaselt jalaga vastu maad ja tahtsin uuesti ümber pöörata. Marika aga haaras õrnalt mu käest kinni.

„Istus alla, sellesse tugitooli ja ma jutus-

tas sulle ümmaat Zuelmas, naiseat, kes ei saanud nutta."

*

Pärnia shahh vahetas kord oma ülemõpetajaga mõtteid ümälikest asjust ja nalastest. Selle juures langetas ta märkuse: „Nõrk nagu naine!"

„Naine on tihti tugevam kui mees," valdles ülemõpetaja vastu.

„Kuidas saab olend, kes iga tühise asja pärast nutab, tugevam olla?"

„Vägev valitseja! Kätseta kord kaunist Zuelmat, Almansori naise naine peenu... Ümestab see sul, siis mõõnan, et sul on õigus."

Järgmisel päeval kutsuti Zuelma ja Almansor shahhi ette. „Armastad sa oma meest?" küsis shahh.

„Jumaldan teda. Ta võiks endal sada naise püüda, aga ta ei tee seda. Olen tema alaus, sest ka tema armastab mind."

Zuelma vaatas armastusega oma mehele. Almansor vastas ta pilgule saravate silmadega. „Kui sa oma mehe nii õnnelikuks teed, siis naita, kas sa ka kõigi pärniatlaste valitsejat õnnelikuks saad teha."

Ei Zuelma ega Almansor mõistnud, mida shahh sellega mõtles. Aga varsti said nad tunda ta sõnade mõtet. Kaevilpe peale astuti saali ülemenuki saatel relvastatud sõdurid, et Zuelmat haaremissse viia. Almansor langes nuttes shahhi ette põlvil. Zuelma lõhutas tedu: „Ära kurda midagi, armastam! Jään sinu omaks! Kelleleki teisele ei saa ma lial kuuluma!"

Naine kõneles selgesti ja atundumult... ükski pisar ei helkinud silmis. Ülemõpetaja vaatas võidurõõmsalt shahhile. Shahh aga soovitas talle: „Vaatame, kas ta ka edaspidi vastu p. nõh."

Zuelmat ei viidud haaremissse, vaid toodi ta sinna vaike pojake, kes parajasti kõndima õppis, shahhi ette.

Kõhluvalt küsis Almansori: „Mis te tahate minu lapsest?"

„Ta otru mu eestkosjaks oma oma juures," kõneles shahh, „kes kõlkvõimast Pärnia valitsejat kunide võtta ei taha. Tule, väike! Eks ole, sa palud oma ema, et ta sulle kingiks oma armastuse, sest kui ta

seda ei tee, langeb su üla kähärde põrsu."

„Vägev isand!... Sa ei tee seda!" hüüdis Zuelma varisedes. „Suur on sa võtma, kuid veel suurem on sa anda..."

„Kõige suurem on aga mu armastus sinu vastu."

Zuelma ei saanud järele. Ta kuuluvat oma mehele aivanu temale ukulda."

„Viidagu mees ja poeg tapalavale!" Tilmukasulased vedasid mõlemad minema.

Zuelma vahtis nalle järele, keha ja hing muredund... Kuid ta silmits ei olnud aivanu ki pisarat ja ülemõpetaja võit nait juha una kindel.

„Tunustad sa end võidetaks, kõrge kaskija?" küsis ta teise shahhilt.

„Veel mitte mu sõber, ootame veel pisut." Zuelma vankes silmasena valja. „Oota veel, kaunis Zuelma... Sa pead nende hukkamist peat vastama..."

„Aivanu seda mitte... Aivanu seda mitte!"

„Sa pead!"

Zuelma ajas end sirgu. „Õigus siis! Minu mees ja mu poeg ohverdavad kindlameelselt oma elu minu sa eest."

„Sa oled ans ja tabli naine! Saage õnnelikuks," vastas shahh. Tema ritpe peale avanes üks: Almansor jooksis ühes pojaga sisse ja langes oma naisele kaela.

Naud karjatas Zuelma rõõmu pärast ja langes nuuksude oma mehe kate rahole. Pisarad voolasid ta silmist — need olid rõõmupisarad.

„Mu õlev kaskija, tunustas end kaski duk! Sa tunned naiti õnnepoolest paremini kui mina," selotas ülemõpetaja.

*

Marika vastas malle küsivalt, pooleldi ligutatud, pooleldi naeratades. „Noh, mu armast, kuidas meeldib sulle see mulnaujutt. Suudad sa sellest kasulikke järeldusi teha?"

„Mulnaujutt meeldib malle õivaltselt... Haarasin erutunult ta väikese kaskese ja kutsin selle arvutute kirjliste suudlastega. „Oled malle armastam kõigist!"

Kui talle üles vastasin, märkas Marika nagu õnnest ja üks pisar kilgats ta silmist: Zuelma rõõmupisari!

Maateaduse tund Jaapanis.

(Maavaringute ajajärgul).

Õpetaja: „Joonista mulle meie kodumaa piirid.“

Õpilane: „Ma ei tea neid veel täpselt, härra õpetaja, ma pole veel tänaseid lehti luganud...“

tema mõlga. Serge tundis puna põselabel andis talle auvõrdluse märkide.

„Ma jätin ära kõige suureks ära, Katalja. Kõige suureks näpibamine tekitab tead. Ma ei teadnud, mida teha. Kuid jätin ma ära kõik teadust.“

„Sa tead ju, Werner, mis ära tead, on ära.“

„Eelne ei teadnud ma, kuidas toimida, Katalja. Kas Berliin oleks sulle väga meeldiv?“

„Ma mõtlesin, et ära ei teha üldgi ära minna, Werner!“

„See oli küll minu mõte varem. Kuni tänase päevani, kui teadisin võimalusest saada oma teadluse teadust. See on üldisem teadus, Katalja! Seal teadluse, kui me teadlusele teadust ei teha, Pariisi, Londoni, Moskva, igalepoolt, teadust me teadluse.“

„Kas Berliin...“

„Berliin teadust tead. Seal teadust teadluse, et meiega teadlusele teadust. Teadluse on teadluse...“

(Järgneb.)